EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 29.1.2026
COM(2026) 40 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

o vmesni oceni programa Carina za sodelovanje na področju carine za obdobje 2021–2027

{SWD(2026) 20 final}

1. Uvod

Carinska unija EU, ki je v izključni pristojnosti Evropske unije in podprta s carinskim zakonikom Unije[1] (UCC), je ključni steber enotnega trga. Zagotavlja prost pretok blaga znotraj carinskega območja EU, hkrati pa uporablja enotno carinsko tarifo in harmonizirana pravila na zunanji meji. Carinski zakonik Unije, ki je bil sprejet leta 2013 in se postopoma izvaja od leta 2016, določa okvir za popolnoma elektronsko, brezpapirno okolje za carino ter enotno uporabo carinske zakonodaje v državah članicah. Za uresničitev te vizije so poleg izvajanja na nacionalni ravni potrebne tudi znatne skupne naložbe v obsežne evropske elektronske sisteme ter skupne delovne metode in usposabljanje, da lahko carinske uprave delujejo nemoteno kot celota. Program Carina je namensko orodje za zagotavljanje te podpore. Združuje vire in strokovno znanje, da bi carinska unija še naprej delovala v razmerah vse večjega obsega trgovine, novih tehnologij in spreminjajočih se geopolitičnih pritiskov.

Program Carina za obdobje 2021–2027, ki ga ureja Uredba (EU) 2021/444, je tekoči program za sodelovanje EU na področju carine ter poteka od leta 2021 do leta 2027. Njegov cilj je podpirati carinsko unijo EU in sodelujoče carinske organe pri enotnem delovanju, da se zaščitijo finančni in gospodarski interesi Unije in njenih držav članic, zagotavljata varnost in zaščita znotraj Unije ter da se Unija zaščiti pred nepravično in nedovoljeno trgovino, hkrati pa se olajša zakonita poslovna dejavnost. Program podpira pripravo in enotno izvajanje carinske zakonodaje in politike po vsej Evropi, sodelovanje med carinskimi organi, krepitev upravnih zmogljivosti in zmogljivosti na področju informacijske tehnologije, vključno z usposobljenostjo in usposabljanjem ljudi ter razvojem in delovanjem evropskih elektronskih sistemov, in inovacije na področju carinske politike.

Proračun programa znaša 950 milijonov EUR za obdobje med letoma 2021 in 2027, torej v času sedanjega večletnega finančnega okvira. V primerjavi s predhodnim programom Carina 2020 (523 milijonov EUR) se je proračun sedanjega programa skoraj podvojil. To odraža obseg digitalizacije in operativne ambicije za izvajanje carinskega zakonika Unije v okviru tega večletnega finančnega okvira, pri čemer mora biti delovni program carinskega zakonika Unije v celoti izveden najpozneje 31. decembra 2025. Ta finančna sredstva omogočajo razvoj naprednih elektronskih sistemov, ki racionalizirajo carinske postopke, krepijo varnost enotnega trga EU in bolje opremljajo carinske organe za odzivanje na nastajajoče svetovne trgovinske izzive.

Levji delež proračuna (več kot 90 %) je namenjen razvoju in vzdrževanju skupnih komponent evropskih elektronskih sistemov, razvitih na ravni Unije, ki so na voljo vsem državam članicam. Te komponente omogočajo učinkovito izvajanje carinske unije ter uspešno sodelovanje med carinskimi organi držav članic. Sistemi so zasnovani tako, da ustvarjajo nemoteno in varno elektronsko okolje za izmenjavo podatkov med carinskimi organi in z gospodarskimi subjekti ter zagotavljajo zanesljivo upravljanje tveganj.

Preostanek proračuna podpira sodelovalne dejavnosti in dejavnosti za usposabljanje ljudi. Te krepijo operativno zmogljivost in uspešnost nacionalnih carinskih uprav ter jim olajšajo

[1] Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Unije.

sodelovanje in izmenjavo znanja. Podpora se zagotavlja zlasti za projektno sodelovanje, usposabljanje, delovne skupine, seminarje in delavnice, delovne obiske in strokovne skupine, tj. strukturirano sodelovanje med različnim številom sodelujočih držav članic, ki jih zanima določena tema. Usposabljanje je na voljo prek carinskega in davčnega učnega portala EU (imenovanega tudi sistem za upravljanje učenja (LMS)).

2. Ugotovitve vmesne ocene

V tem poročilu so predstavljene ugotovitve vmesne ocene programa Carina za obdobje 2021–2027 v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2021/444. Poročilo temelji na delovnem dokumentu služb Komisije, v katerem sta podrobno preučena dosedanje izvajanje in uspešnost programa Carina (2021–2024). Pri vmesni oceni se za oceno uspešnosti, učinkovitosti, skladnosti, dodane vrednosti EU in ustreznosti programa uporabljajo merila za boljše pravno urejanje. Vmesna ocena je jasno osredotočena na skupne komponente evropskih elektronskih sistemov, vendar posodablja tudi analizo sodelovalnih dejavnosti, izvedeno v prejšnjih študijah. Osredotoča se na nove vidike v okviru sedanjega programa, kot so dejavnosti, povezane s krepitvijo zmogljivosti in skupnim usposabljanjem, ter inovacijske dejavnosti. V analizo so vključene tudi skupine strokovnjakov, saj so te dejavnosti novejše v primerjavi z drugimi sodelovalnimi dejavnostmi, uvedenimi v okviru programa Carina 2020.

Z metodološkega vidika vmesna ocena združuje kazalnike okvira za spremljanje in ocenjevanje na ravni portfelja s poglobljenim vpogledom iz študij primerov o skupnih komponentah evropskih elektronskih sistemov. Dopolnjujejo jo ciljno usmerjene in splošne raziskave, ki zajemajo široko podporo programa. Ta pristop odraža načelo sorazmernosti, saj evropski elektronski sistemi predstavljajo največji delež odhodkov, in obravnava vrzeli v dokazih iz prejšnjih ciklov ocenjevanja. Pripravljene so bile štiri samostojne študije primerov o posameznih evropskih elektronskih sistemih in študija primera o LMS:

- **novi sistem EU za nadzor uvoza (ICS2)**, ki podpira prizadevanja za zagotavljanje varnosti in zaščite Unije z zgodnjim zbiranjem in analizo informacij o blagu, ki vstopa v EU, da se opredelijo pošiljke s potencialno visokim tveganjem,
- **sistem, razvit za dokazilo o statusu Unije (PoUS)**, katerega cilj je poenotiti postopke po vsej EU in prispevati k vzpostavitvi doslednejšega, bolj usklajenega in s tem poenostavljenega postopka v zvezi s carinskim statusom unijskega blaga,
- **novi sistem centraliziranega carinjenja za uvoz EU (EU CCI)**, ki zaupanja vrednim trgovcem, pooblaščenim v skladu s sistemom centraliziranega carinjenja, omogoča, da carinske deklaracije predložijo v eni državi članici EU, medtem ko je blago fizično predloženo v carinjenje v drugi državi članici. To olajšuje trgovino, hkrati pa podpira uspešno upravljanje tveganj in skupni mehanizem za carinske kontrole ter zagotavlja ustrezno pobiranje dajatev in drugih pristojbin,
- **digitalizacija novih kontrol uvoza predmetov kulturne dediščine (ICG)**, vključno z digitalnim sodelovanjem s carinskimi organi prek okolja enotnega okenca EU za carino. Ker ta sistem (in z njim povezane kontrole) ni bil predviden za uvedbo pred

28. junijem 2025, se je ta študija primera osredotočila na pristop k upravljanju razvoja kontrol uvoza predmetov kulturne dediščine,

- študija primera o **LMS** je bila pripravljena za zagotovitev analize stroškov in koristi tega novega portala, pri čemer so bile uporabljene ugotovitve iz raziskave med uporabniki, raziskave podporne skupine za usposabljanje, ki jo je predhodno izvedel Generalni direktorat za obdavčenje in carinsko unijo (GD TAXUD), intervjujev z uradniki GD TAXUD in uradniki držav članic za usposabljanje ter teoretičnih raziskav.

Prizadevanja za zbiranje podatkov za splošno oceno programa so bila zasnovana celovito, pri čemer je bila prednost dana primarnim raziskavam o ključnih vprašanjih. To je vključevalo teoretične raziskave (ki so med drugim zajemale podatke iz okvira za spremljanje in ocenjevanje), ciljne intervjuje z deležniki, vključno z uradniki Evropske komisije, uradniki carinske uprave in gospodarskimi subjekti, ter anketo med nacionalnimi carinskimi organi.

2.1 Uspešnost

Podpora programa Carina za **skupne komponente evropskih elektronskih sistemov** zagotavlja ključen prispevek k izvajanju carinske politike EU in napredku sistemov iz carinskega zakonika Unije pred rokom za uvedbo leta 2025. To potrjuje tudi vmesna ocena. Omembe vreden je zlasti napredek pri tekočem uvajanju ICS2, ki je pomemben s proračunskega vidika in je že prispeval k varnosti in zaščiti Unije z zasegom bolj tveganega blaga. Ta kompleksni projekt, razvit na centralni ravni, je bil zelo tehničen in ni bil brez izzivov, vendar njegov uspeh prinaša dobre obete tudi za prihodnje pobude pod vodstvom Komisije. Vmesna ocena ponovno potrjuje pomen podpore programa za evropske elektronske sisteme, vendar je bilo ugotovljeno tudi, da se države članice pri nekaterih novejših sistemih, kot sta PoUS in EU CCI, srečujejo z zamudami pri razvoju nacionalnih komponent in njihovem povezovanju s centralnim sistemom.

Sodelovalne dejavnosti, ki jih financira program, še naprej prinašajo dobre rezultate. Te dejavnosti pomenijo človeško razsežnost programa. Podpirajo mreženje, prevzemanje odgovornosti za izzive in priložnosti za učenje. Zagotavljajo tudi dosledno usposabljanje po vsej EU, olajšujejo izmenjavo najboljših praks in spodbujajo skupne rešitve. Skupine strokovnjakov so se izkazale za uspešne pri zagotavljanju priložnosti za sodelovanje med Komisijo in nacionalnimi carinskimi organi, saj služijo kot platforme za združevanje strokovnega znanja za opravljanje nalog na posebnih področjih ali izvajanje operativnih dejavnosti.

Nova platforma **LMS**, ki je bila uvedena leta 2021, je uspešno nadomestila predhodni razdrobljeni pristop, ko so bile dejavnosti usposabljanja razpršene po več spletiščih. Uporabniki cenijo, da lahko vse dejavnosti najdejo na enem portalu s funkcijami, ki so na splošno zelo cenjene. To je povečalo verjetnost, da bodo nacionalni uradniki izkoristili razpoložljive tečaje. Zdaj je na voljo dovolj podatkov o trendih uporabe, da je mogoče razmisliti o določitvi ciljev in o načinih za nadaljnji razvoj uporabnikov. To vključuje obravnavanje izzivov, s katerimi se države članice srečujejo pri povečevanju uporabe funkcionalnosti, in sicer tako, da se jim omogoči neposredna povezava njihovih sistemov za upravljanje učenja z LMS.

S sedanjo različico programa so se uvedle **inovacije** kot poseben cilj in vrsta ukrepa, da bi se ustvarile nove dejavnosti v odziv na nastajajoče izzive. Začetna pričakovanja še niso izpolnjena. Za vključitev tega posebnega novega cilja ter opredelitev pojma inovacij in upravičenih dejavnosti je namreč potreben čas. Večji napredek bi se morda dosegel z namenskim vodenjem za spodbujanje dejavnosti na tem področju ali za ustvarjanje sinergije z drugo podporo EU na tem področju.

2.2. Učinkovitost

V vmesni oceni je bil uporabljen pristop nasprotnih dejstev za presojo stroškovne učinkovitosti treh obravnavanih **evropskih elektronskih sistemov**: ICS2, PoUS in EU CCI. Ugotovljeno je bilo, da je bil pristop k razvoju teh sistemov stroškovno učinkovitejši od morebitnih alternativ, za katere bi bilo potrebnih več finančnih in človeških virov na nacionalni ravni. Vodilno vlogo Komisije so nacionalne carinske uprave in deležniki iz industrije dobro sprejeli, pri čemer je večina neučinkovitosti izvirala iz decentraliziranih vidikov evropskih elektronskih sistemov. V povratnih informacijah iz industrije je bil posebej omenjen pomen podjetjem prijaznega komuniciranja za olajšanje pravočasne skladnosti, zlasti pri kompleksnih projektih. Poudarjena je bila tudi potreba po jasnih časovnih okvirih za uvedbo sistemov, ki omogočajo fazno ali postopno izvajanje, kadar so sistemi kompleksni. Čeprav kontrole uvoza predmetov kulturne dediščine še niso bile uvedene, so države članice dobro sprejele razvojni proces, dobra praksa pa je vključevala ponovno uporabo obstoječega modula, ki ga je razvil Generalni direktorat za zdravje in varnost hrane (GD SANTE).

Vmesna ocena je pokazala, da so **sodelovalne dejavnosti** na splošno cenjene in koristne. Vendar države članice niso tako proaktivno vključene v strokovne skupine, kot bi lahko bile. Spoprijemajo se z izzivi glede zmogljivosti, ki ovirajo aktivno udeležbo, upravna bremena pa so še posebno izrazita za tiste, ki imajo vodilno vlogo. Zato države članice nerade prevzemajo to vlogo.

Vmesna ocena je v veliki meri temeljila na kazalnikih iz Priloge II k Uredbi (EU) 2021/444 ter iz dopolnilnega delegiranega akta[2] in povezanega delovnega dokumenta služb Komisije o **okviru za spremljanje in ocenjevanje**[3]. Novi okvir, ki se uporablja od leta 2021, je v primerjavi s predhodnikom znatno izboljšan. Vendar še vedno ni optimalen z vidika tega, kateri podatki se zbirajo in kako se nato uporabljajo. Deloma je vzrok ta, da je okvir za spremljanje in ocenjevanje kljub zadnjemu krogu racionalizacije še vedno nekoliko okoren, s približno 40 podrobno razdelanimi kazalniki.

2.3. Skladnost

Novost v sedanjem programskem obdobju je bila uvedba (na drugačni pravni podlagi) **instrumenta za opremo za carinske kontrole (CCEI)**[4]. Instrument podpira nakup carinske opreme, da lahko carinski organi izvajajo bolj izpopolnjene in dosledne carinske kontrole.

[2] Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/2565 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/444 Evropskega parlamenta in Sveta z določbami o vzpostavitvi okvira za spremljanje in ocenjevanje.
[3] SWD(2023) 24 final.
[4] Uredba (EU) 2021/1077 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Instrumenta za finančno podporo za opremo za carinske kontrole v okviru Sklada za integrirano upravljanje meja.

Program Carina ta novi instrument dopolnjuje z izboljšanjem znanja uradnikov o razpoložljivih tehnologijah in o tem, kako jih najbolje uporabiti, in sicer tako, da zagotavlja forum za izmenjavo znanja in dobrih praks. Zaradi vse večjega števila nalog, ki jih carinski organi opravljajo med carinsko kontrolo (predvsem v zvezi s prepovedmi in omejitvami pretoka blaga čez zunanjo mejo), je še pomembneje, da je podpora programa usklajena z drugimi instrumenti, med drugim s sestrskim programom, ki ga upravlja GD TAXUD za izvajanje davčne politike (**program Fiscalis**[5]), in CCEI. Vmesna ocena dokazuje, da ima program jasne sinergijske učinke s programom Fiscalis in CCEI ter se z njima dopolnjuje. Eden od primerov je portal LMS, ki je zaradi novega skupnega portala bolj usklajen s programom Fiscalis. Portal LMS se uporablja tudi za usposabljanje o opremi za carinske kontrole. Formalni in neformalni mehanizmi zagotavljajo usklajenost med programoma Carina in Fiscalis ter podpirajo sodelovanje med njima. To vključuje usklajene pristope/načela in postopke upravljanja programa, na primer usklajene operativne smernice, skupne predloge ter skupne sestanke nacionalnih koordinatorjev programov Carina in Fiscalis.

Kot pri prejšnjem programu je bila zagotovljena tudi skladnost sedanjega programa z drugimi ustreznimi instrumenti, vendar to zahteva stalna proaktivna prizadevanja in ne bi smelo biti samoumevno. Glede na posebni cilj spodbujanja inovacij na področju carinske politike bi se lahko bolje izkoristila zlasti sinergija s programom **Obzorje Evropa**[6]. Mogoča sinergija bi se lahko izkoristila tudi z uporabo Instrumenta za tehnično podporo[7].

2.4. Dodana vrednost EU

Analize nasprotnih dejstev, uporabljene v vmesni oceni, omogočajo na dokazih temelječo predstavitev dodane vrednosti vloge EU pri učinkovitejšem in uspešnejšem doseganju ciljev programa. Dokazi za ICS2 kažejo, da je centralizirani pristop dva- do štirikrat stroškovno učinkovitejši od alternative. Povratne informacije, zbrane za PoUS, potrjujejo, da bi bilo v obeh preizkušenih hipotetičnih scenarijih skupno finančno breme za nacionalne proračune bistveno večje kot v okviru hibridnega sistema, tj. modela s centralnim sistemom, ki ga je razvila Komisija, ter neobveznimi povezavami (za fazi 1 in 2) in obvezno povezavo (za fazo 2), ki bi jih izvajale države članice. To vključuje znatno povečanje naložbenih stroškov in stroškov, povezanih z rednim poslovanjem. Izvajanje novega vseevropskega sistema, kot je sistem EU CCI, državam članicam omogoča tudi prihranke pri stroških. Po drugi strani pa bi brez skupnih specifikacij in osrednjih komponent vsaka država članica imela znatne stroške, ker bi bilo treba ohraniti razdrobljene nacionalne postopke. To pomeni manjšo splošno konkurenčnost ter večje upravno breme in stroške za nacionalne carinske organe. Sistem EU CCI je prispeval tudi to, da so države članice skupne specifikacije sistema pogosto uporabljale za vzpostavitev in nadgradnjo nacionalnih uvoznih sistemov, kar je prineslo zmanjšanje stroškov in povečanje učinkovitosti, hkrati pa zagotovilo skladnost z zakonodajo EU.

[5] Uredba (EU) 2021/847 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa „Fiscalis“ za sodelovanje na področju obdavčitve.
[6] Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa.
[7] Glej https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en.

Vmesna ocena potrjuje, da program Carina dosega učinke ekonomije obsega pri krepitvi zmogljivosti na področju informacijske tehnologije. Sodelovalne dejavnosti omogočajo priložnosti za sodelovanje, komuniciranje in mreženje po vsej EU. Tega brez sodelovanja EU ne bi bilo mogoče doseči, vendar je bistveno za zagotavljanje usklajenega izvajanja carinske politike EU.

Deležniki, s katerimi so bila opravljena posvetovanja, so si težko predstavljali alternativne načine delovanja in sodelovanja, zlasti glede upravljanja digitalnih sistemov, ki jih podpira EU, in vloge, ki jo imajo v carinski uniji. Brez programa Carina bi morala sodelovanje in izmenjava podatkov med sodelujočimi državami temeljiti bodisi na neformalnih in nestrukturiranih odnosih med državami članicami in s Komisijo bodisi na uradnih kanalih in sporazumih o vzajemnosti. To bi bilo bistveno bolj zapleteno in dražje izvesti.

Izvajanje skupnih komponent digitalnih sistemov na ravni EU prispeva k blaženju različnih izzivov, in sicer neenakih zmogljivosti nacionalnih carinskih uprav glede informacijske infrastrukture in razpoložljivosti opreme, človeških virov in operativnih postopkov, neenotne razlage in izvajanja ustrezne zakonodaje s strani carinskih uprav ter geografskih, upravnih, pravnih in strateških ovir za sodelovanje.

2.5. Ustreznost

Zaporedne ocene so ponovno potrdile, da je za carinsko sodelovanje pomembna podpora EU. Ta ugotovitev je še vedno splošno veljavna. Sedanji program se je začel izvajati v začetku leta 2021 med krizo zaradi pandemije COVID-19. Nato je februarja 2022 prišlo do zaostritve še ene krize, namreč vojne agresije Rusije proti Ukrajini. Od takrat so drugi zunanji dogodki destabilizirali geopolitične razmere, kar vpliva na delo carinskih organov EU. Čeprav je večina podpore programa razmeroma fiksna (ker je namenjena evropskim elektronskim sistemom), je prišlo do odziva tudi na **nepričakovane nastajajoče potrebe**. Podpora programa se je uporabila za pripravo smernic za prenos doslej najbolj omejevalnih ukrepov (sankcij) proti Rusiji in Belorusiji v postopke, ki jih carinski uradniki (ki se navadno niso ukvarjali s sankcijami takšnega obsega ali razsežnosti) lahko uspešno izvajajo pri svojem vsakodnevnem delu. V program je bila kot upravičenka programa hitro vključena tudi Ukrajina. Poleg tega so skupina strokovnjakov za carino na vzhodni in jugovzhodni kopenski meji (CELBET), ki se financira iz programa Carina, in drugi ukrepi programa, kot so ciljni delovni obiski, zagotovili pomoč državam članicam, ki mejijo na Ukrajino, da bi ohranile odprte trgovinske poti Ukrajine v okviru pobude „solidarnostni pasovi“[8].

Izzivi, ki jih prinaša **e-trgovanje**, so bili opredeljeni že pred začetkom tega programa in se od takrat še povečujejo. Šteje se, da je zanje potrebna temeljitejša sprememba carinske politike, kot je predlagano v okviru carinske reforme EU[9]. Zato bo po sprejetju reforme morda treba ponovno presoditi nadaljnjo ustreznost programa, po možnosti v okviru končne ocene programa.

[8] Glej https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_sl.
[9] COM(2023) 257 final.

3. Pridobljena spoznanja

V spodnjem oddelku je opredeljen nabor mogočih spoznanj, navedeni pa so tudi (kadar je ustrezno) predlogi za izboljšave v prihodnjih letih za nadaljnje izvajanje programa.

Spoznanje 1 – o podpori EU za skupne komponente digitalnih sistemov

Študije primerov štirih glavnih evropskih elektronskih sistemov kažejo, kako so naložbe EU v skupne komponente prinesle oprijemljive koristi za delovanje carinske unije. Doseganje ciljev carinskega zakonika Unije v načrtovanem časovnem okviru brez pomoči EU ne bi bilo realno. Vmesna ocena je pokazala, da alternativni scenariji za preučene sisteme ne bi bili tako učinkoviti in uspešni. Čeprav ugotovitev iz primerov ni mogoče samodejno ekstrapolirati na več kot 50 evropskih elektronskih sistemov, so izbrani sistemi ponazorili različne vrste izzivov. V tem smislu so lahko pridobljena spoznanja v podobnih okoliščinah širše uporabna. Komisija je na primer pokazala, da lahko uspešno vzpostavi velike in kompleksne sisteme, kot je ICS2. Vendar se je izkazalo, da je pomembno upoštevati dejavnike, kot so postopno izvajanje, tesno sodelovanje z zasebnim sektorjem in pravočasna komunikacija z deležniki. Hkrati je uspešno izvajanje delovnega programa carinskega zakonika Unije odvisno tudi od nacionalnih projektov, ki jih Komisija spremlja, vendar ostajajo pod nadzorom držav članic. Zaradi vzporednih zahtev za države članice in gospodarske subjekte, ki obremenjujejo vire, je na tem področju stalno potrebna programska podpora. Poleg tega so v vmesni oceni opredeljene možnosti za nadaljnje izboljšanje dialoga s trgovci z zagotavljanjem podjetjem prijaznejših tehničnih in operativnih smernic za zmanjšanje bremena uvedbe novih sistemov ali prehoda nanje.

Spoznanje 2 – o ukrepih sodelovanja

Ukrepi sodelovanja imajo ključno vlogo, saj podpirajo človeški element programa Carina. Čeprav številni ukrepi delujejo uspešno, so tisti, v katere je Komisija omejeno vključena, včasih naleteli na izzive, povezane s prevzemanjem odgovornosti in vodstvom na strani držav članic. Zato bi bilo sedanji pristop k upravljanju teh ukrepov primerno ponovno preučiti.

Predvsem bi bilo mogoče to podpreti z ozaveščanjem, da bi višje vodstvo v nacionalnih upravah bolje razumelo pomen teh dejavnosti, njihov potencial in ugled, ki bi ga lahko povezovali z njihovim vodenjem (kar je glavna težava). Če tega modela ne bo mogoče sprejeti v sedanjem programskem obdobju, bi se lahko upošteval v okviru predlagane carinske reforme.

Spoznanje 3 – o sistemu za upravljanje učenja

Čeprav sistem za upravljanje učenja nedvomno pomeni napredek v primerjavi s prejšnjimi rešitvami, bi bilo mogoče nekatere njegove funkcionalnosti še izpopolniti in izboljšati povezave s sistemi za upravljanje učenja v državah članicah. To bi lahko izboljšalo učinkovitost in povečalo donosnost naložb v vire za usposabljanje ter optimiziralo koristi sistema. Zdaj, ko je sistem dosegel zrelost, obstajajo tudi priložnosti za določitev referenčnih vrednosti in ciljev ter za cenovno ugodne pobude za razširitev kroga uporabnikov v zasebnem sektorju.

Spoznanje 4 – o inovacijah

V prvih nekaj letih programa se je oblikovalo jasnejše razumevanje, kaj je treba razumeti kot inovacije na področju carinske politike (v nasprotju zlasti z inovacijami na področju razvoja informacijske tehnologije). Imenovanje posebnega zagovornika inovacij bi lahko privedlo do hitrejšega napredka v prihodnje. Zagovornik inovacij bi bil odgovoren za spodbujanje kulture, osredotočene na inovacije, vodenje ustreznih delovnih skupin in sodelovanje s sodelavci iz GD TAXUD, Generalnega direktorata za migracije in notranje zadeve (GD HOME) – službe, pristojne za politične vidike raziskav in inovacij na področju civilne varnosti, vključno z upravljanjem meja in carinami – ter Skupnega raziskovalnega središča (JRC) in Generalnega direktorata za raziskave in inovacije (GD RTD). Sodeloval bi tudi z zunanjimi partnerji, med drugim s kontaktno skupino za trgovino TAXUD, ustreznimi raziskovalnimi projekti, povezanimi s carino, ki jih financira EU v okviru programa Obzorje Evropa, in mednarodnimi organizacijami, kot je Svetovna carinska organizacija (WCO), da bi zagotovili strateško usmeritev in usklajeno vodstvo za vse deležnike.

Spoznanje 5 – o vodenju projektov

Glede na nedavne izzive, povezane z geopolitičnim dogajanjem, razvojem mednarodne trgovine in tekočo digitalizacijo, je treba ohraniti prostor za prožno in usklajeno podporo. Ker je velik del proračuna programa namenjen obsežnim projektom na področju informacijske tehnologije, bi lahko v prihodnje na podlagi primerov uporabe najprožnejših pristopov k vodenju projektov dodatno okrepili prožnost podpore ob hitro spreminjajočih se potrebah.

Spoznanje 6 – o okviru za spremljanje in ocenjevanje

Vmesna ocena potrjuje, da je sedanji okvir preprostejši od prejšnjega. Vendar še vedno daje prednost celovitemu naboru kazalnikov pred bolj obvladljivo poenostavljeno različico. Da bi bil okvir za spremljanje in ocenjevanje v prihodnje uspešnejši, bi bilo treba resno razmisliti o nadaljnjem zmanjšanju števila kazalnikov in pogostosti poročanja. Pri kazalnikih, povezanih z evropskimi elektronskimi sistemi, bi zagotavljanje podrobnejših opisov, usklajenih s cilji programa, omogočilo bolj smiseln vpogled kot zgolj številčni podatki. Nekateri podkazalniki imajo lahko omejeno vrednost in bi se lahko odstranili, pri drugih pa bi namesto letnih raziskav lahko koristila periodična ocenjevanja. Poleg tega bi se lahko kazalniki, povezani s sodelovalnimi dejavnostmi, bolje uskladili s posebnimi cilji programa in vrstami dejavnosti, določenimi v uredbi o programu Carina ali delovnem programu. Inovacije bi lahko ponazorili s posebnimi študijami primerov namesto z mnenji iz raziskav.